

تأثیر محیط اکولوژیک و خرد اقلیم منطقه تجریش در ایجاد مکان شهری پایدار در حاشیه رودخانه دربند

ستاره الماسی اصفهانی^{۱*}، فهیمه معتضدیان^۲

1- دانشجوی کارشناسی ارشد معماری، گروه معماری، واحد پردیس، دانشگاه آزاد اسلامی، پردیس، ایران. پست الکترونیکی:

Diamond_star_134@yahoo.com

2- عضو هیأت علمی تمام وقت گروه معماری، واحد پردیس، دانشگاه آزاد اسلامی، پردیس، ایران. پست الکترونیکی:

fa.motazedian@gmail.com

چکیده:

رودخانه‌های شهری از مهم‌ترین فضاهایی هستند که به طور بالقوه حضور طبیعت در شهر را جلوه‌گر نموده و قابلیت کشاندن عناصر طبیعی در میان عناصر مصنوع را فراهم می‌کنند. با توجه به افزایش روزافزون جمعیت شهرها، حضور موثر طبیعت در محیط زندگی آدمی، راهی دست‌یافتنی برای تضمین بهداشت روحی و فیزیکی جامعه و پایداری در شهرها تلقی می‌گردد. در اینجا رودخانه‌ی دربند، واقع در میدان تجریش مورد بررسی قرار گرفته است. در وضعیت کنونی، حریم و محدوده‌های پیرامونی رودخانه، فاقد کارکردهای برنامه‌ریزی شده است و فضاهای مجاور آن، به درستی برنامه‌ریزی و ارائه جهت استفاده عموم نشده است. از طرفی، مسئله‌ی ایجاد شرایط اکولوژیک مناسب در شهرها با توجه به خرد اقلیم موجود در راستای ایجاد شهری پایدار امروزه به حدی ضرورت یافته و در عین حال تخصصی شده که رشته‌های مرتبط با این مسئله از جمله اکولوژی منظر با نظریه‌ها، واژگان، فنون، روش‌ها و ابزار خاص خود طی دهه‌های اخیر شکل گرفته و در حال گسترش هستند. با توجه به پتانسیل بالای علم اکولوژی منظر در ایجاد مناظر پایدار از طریق طراحی اکولوژیک، در این نوشتار سعی شد تا دانش معماری را با دست‌آوردهای علوم مرتبط از جمله اکولوژی منظر، تلفیق نموده و با استفاده از اطلاعات خرد اقلیم مورد نظر، فرهنگ و مصالح بومی منطقه، شاخص‌های سینوپتیک منطقه تجریش و همچنین بررسی نمونه‌های موردی، به جمع‌بندی در خصوص چگونگی طراحی و ساماندهی حاشیه رود دربند در محدوده میدان تجریش دست یافتیم. هدف اصلی این مقاله، نه طراحی بلکه ارائه راهکار جهت طراحی بهتر حاشیه این رود ارزشمند در مکان شهری می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: رودخانه دربند، پایداری شهری، حاشیه رودخانه، طبیعت، مصالح بومی